

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Γ'.

"Οτι ἀναγκαία ἡ Ἐμπορικὴ Σπουδή.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ Ἐμπόριον εἶναι ἀναμφιβόλως ὠφέλιμον εἰς τὸν πολιτικόν, καὶ κοινωνικὸν βίον, καὶ ὅτι ὄχι μόνον δὲν βλάπτει τὰ ἥθη, ἀλλὰ καὶ ὠφελεῖ καὶ τὰ διορθώνει· ἡ συνέπεια τῆς λόγῳ μὲ προσκαλεῖ τώρα νὰ ἀποδείξω, ὅτι ἡ Ἐμπορικὴ Σπουδὴ εἶναι ἀναγκαία εἰς ὅσους θέλουσιν νὰ ἐνεργῶσιν τὰς ὑποθέσεις των, ὄχι καθὼς οδηγηθῶσιν ἀπὸ τὴν τυφλὴν τύχην, καὶ ἄλογον πράξιν, ἀλλὰ καθὼς τὴς διδάσκει ἡ φρόνησις, καὶ ἡ μετὰ λόγου καὶ σκέψεως θεωρία· διότι οὔτοι κυρίως πρέπει νὰ ὀνομαζῶνται Ἐμποροὶ, καὶ Μεγαλέμποροὶ, ὅσοι δηλαδὴ γνωρίζουσι καθὼς πρέπει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐνεργῶσι, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἐνασχολούμενοι ἐλπίζουσιν τὸ κέρδος, ἤτοι συζευγνύοντες τὸν Ἑρμῆν, μὲ τὴν Ἀθηνᾶν, τὸ κέρδος δηλαδὴ μὲ τὴν φρόνησιν.

Ἡ Ἐμπορικὴ Τέχνη ἐνασχολημένη εἰς τὸ νὰ μεταβιβάσῃ διὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς πωλήσεως ὅλα τὰ προϊόντα τῶν τριῶν τῆς φύσεως Βασιλείων, ἤτοι Φυτικά, Ζωτικά, καὶ Ὀρυκτά· ἢ ἀπλᾶ, καὶ ἀκατασκευάστα, ἢ διὰ τῆς τέχνης ἐργοχειρημένα, καὶ βαυασργημένα, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὅλης τῆς Οἰκουμένης, καὶ νὰ ἰσοσταθμίσῃ τὴν ὑλικὴν τιμὴν, καὶ νὰ μὴ πλανᾶται ἀπὸ τὴν κατωνομασμένην εἰς τὰ νομίσματα ὅλων τῶν Βασιλείων, καὶ Πολιτοκρατιῶν· μὲ αὐτὴν ταύτην τὴν μεγάλην, ἐκτεταμένην, πολυειδῆ,

δῆ, καὶ πολύτροπον ἐνασχόλησίν της μάς διδάσκει, ὅτι εἶναι μεγαλητέρα, καὶ πολυποικιλωτέρα ἀπὸ ὅ-
 λας τὰς λοιπὰς τέχνας· ὥστε εὐλόγως χρειάζεται
 περισσοτέραν ἀπὸ ὅλας αὐτὰς σπουδὴν μεθοδικήν,
 καὶ εἰς τὴν πράξιν καὶ εἰς τὴν θεωρίαν, ἢ νὰ εἴπω
 ἐμπεριληπτικώτερον, χρειάζεται νὰ ἰξεύρῃ ὅπως
 τὰ ἀποτελέσματα, καὶ ἔργα ὄλων, διὰ νὰ ὠφελή-
 θῆ ἀπὸ ὅλας.

Ὁ ἀληθῶς Μεγαλέμπορος χρειάζεται νὰ ἰξεύρῃ
 καὶ τὴν πρώτην πηγὴν τῶν πραγματειῶν ἀπλῶν τε,
 καὶ τεχνητῶν, ἢτοι τοὺς τόπους ἀπὸ τοὺς ὁποίους
 προέρχονται, ἢ κατασκευάζονται, καὶ τὰ νομίσμα-
 τα, καὶ μέτρα καὶ σταθμοὺς, μὲ τὰ ὁποῖα λογα-
 ριάζονται εἰς τὴν πώλησίν των, καὶ τοὺς τρόπους διὰ
 τῶν ὁποίων μεταφέρονται διὰ ξηρᾶς ἢ θαλάσσης, ἢ-
 τοι τὰ ἔθιμα καὶ νόμους ἐμπορικοὺς ἐκάστης Ἐπι-
 κρατείας, διὰ νὰ διευθύνῃ μὲ λόγον τὰς ἐπιχειρή-
 σεις του, καὶ νὰ ἀπαντήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν τὰς ἐ-
 ναντίας προσβολὰς τῶν περιττάσεων, εἰς τὰς ὁποίας
 ὑπόκειται ἡ ἐργασία του, ἀσυγκρίτως περισσότερον
 ἀπὸ ὁποιαυδήποτε ἄλλην τέχνην, καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς
 λοιπὰς συμπεριλαμβανομένας.

Ὁ γεωργὸς ἐπιμελεῖται μετὰ τὸν θερισμὸν τῶν
 γεννημάτων, νὰ μὴ σαπίτουν, ἢ φθειριάσουν· ὁ ἀγε-
 λοτρόφος νὰ φυλάξῃ τὰ δέρματα, βούτυρα, αἰλείμ-
 ματα, καὶ τυρία του διὰ νὰ μὴ χαλαίσουν· ὁ χει-
 ρῶναξ νὰ πωλήσῃ τὰ ἐργόχειρά του, χωρὶς νὰ φθα-
 ροῦν ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν εἰς τὸ ὕφασμα, ἢ τὸ χρῶ-
 μά των, καὶ ὁ βάνουτος νὰ προλάβῃ ἀπὸ τὸν ἰόν
 (σκωρίαν) τὰ μεταλλικά του ἔργα· ἀλλ' ὁ Ἐμ-
 πορος ἀναδέχεται ὅλας αὐτὰς τὰς φροντίδας μετὰ
 τὸν γεωργόν, ἀγελοτρόφον, καὶ κυνηγόν, τὸν χει-
 ρῶ-

ρώνακτα, καὶ τὸν βάνουσον, ἤτοι ἐν ᾧ αἱ πραγματεῖαι αὐταί, καὶ διὰ τὸν περισσότερον καιρὸν ἕως τῆς μεταπωλήσεως, καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν τῶν κλιμάτων, καὶ τῶν περιστάσεων τῶν διαφόρων τρόπων καὶ δρόμων τῆς μετακομίσεως, καὶ χρειάζεται σπουδὴν περισσοτέραν ἀπὸ ὅλης ἐκείνου, διὰ νὰ μὴ βλαβούνη εἰς τὰς χεῖράς του αἱ πραγματεῖαι, καὶ ζημιωθῆ.

Ὁ ἀγωγιάτης, καὶ ὁ ναύτης φροντίζουν νὰ ἐκτελέσουν τὸν δρόμον των εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματειῶν, καὶ εἰς τὰς περιστάσεις νὰ κάμουν τὸ νόμιμον χρέος των, διὰ νὰ προφυλάξουν ἑαυτοὺς ἀπὸ τὰς ἀγωγὰς τῶν Ἐμπόρων καὶ ὁ Ἐμπορος πρέπει τάχα νὰ μὴ γνωρίζῃ τί πρέπει νὰ πράξῃ διὰ νὰ ὑπερασπισθῆ ἀπὸ τοὺς Νόμους εἰς τὰς ἀβαρίας, ἢ καὶ τελείους χαμούς, καὶ κινδύνους θαλασσῶν, καὶ ληστῶν, καὶ πειρατῶν;

Ὁ ναύτης, καὶ ὁ ἀγωγιάτης πρέπει νὰ ἰξεύρουν τοὺς νόμους τῆς πατρίδος των, ὁ δὲ Ἐμπορος καὶ τοὺς τοὺς, καὶ τοὺς ἰδίους του, καὶ τῶν κινδυνασφαλιστῶν (Συκουρατῶρων) μετὰξὺ τῶν ὁποίων, καὶ τῆ ναύτου, καὶ ἀγωγιάτου εὐρίσκεται τεθειμένος, καὶ χωρὶς νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἑνα, ἐπιμελεῖται νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὸν ἄλλον.

Ὡ πόσον συμπεπλεγμένη εἶναι ἡ Ἐμπορικὴ Τέχνη! καὶ πόσῃ ἀναλόγως χρειάζεται τὴν σπουδὴν, καὶ μάθησιν! Διὰ τοῦτο εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔμπορικὰ Γένη εὐρίσκονται πλῆθος βιβλίων διδακτικῶν τῆς μεγάλης, καὶ πολυποικίλου ταύτης τέχνης, καὶ ἀδιακόπως συγγράφονται, καὶ παρὰ τῶν Ἐμπόρων μὲ ἐπιθυμίαν ἀγοραῖζονται.

Ἰάκωβος Σαβαρῆς ἑφορος τῶν ἐργοχείρων εἰς τὸ Τελώνιον τῶν Παρισίων διὰ τῆς συνδρομῆς καὶ προστα-

στασίας τοῦ Κυρίου Ἀργένσωρος Ἀστυνόμου ταύτης τῆς Μητροπόλεως, συγγράφων τῷ 1716, τὸ μέγα Ἐμπορικὸν Λεξικόν, ἀπέθανε πρὸ τοῦ νὰ τὸ τελειώσῃ. Ὁ αὐτάδελφος αὐτοῦ Λουδοβίκος, ἐπιχειρήσας τὸ ἐτελείωσῃ, καὶ ἐξέδωκε Σύγγραμμα τῶντι ἄξιον τοῦ αἰῶνος τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'.

Ὁ πατήρ τῶν ἀδελφῶν τούτων εἶχεν ἐκδώσει τὸ ἐπιγραφόμενον, Ἐντελής Ἐμπορος, ἐξαιρέτου Σύγγραμμα, καὶ μεταγλωττισμένον εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους, καθὼς καὶ τὸ εἰρημένον Λεξικόν.

Οἱ Ἄγγλοι Προσπλεθάνιτος, Ρόλτος, καὶ Μορτίμερος συνέγραψαν ἕκαστος πολύτομα τοιαῦτα Ἐμπορικὰ Λεξικά.

Ὁ ρητορικώτατος Συγγραφεὺς τῆς Ἱστορίας τοῦ Κάρολου Ε'. συνέγραψε Δοκίμιον περὶ τοῦ πόσου ἐγνώρισαν οἱ Εὐρωπαῖοι τὴν Ἰνδίαν μετὰ τὴν Ἐποχὴν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἕως τῆς ΙΕ'. Ἐκατονταετηρίδος.

Ὁ κύρ Ἀνδάρσων, ἄλλος Ἄγγλος, ἐπλούτισε τὸ Ἐμπόριον μὲ τὸ ἐκτεταμένον του Σύγγραμμα Ἐκθεσις Ἱστορικὴ, καὶ Χρονολογικὴ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τοῦ Ἐμπορίου, τυπωθὲν εἰς Λόνδραν τῷ 1764.

Ἄλλὰ διὰ νὰ ἐπαριθμῶ τὸ πλῆθος τῶν τοιούτων ἐμπορικῶν Συγγραμμάτων μεταξύ τῶν Ἄγγλων, καὶ Γάλλων, ἤθελα αὐξήσῃ ὑπερβολικῶς αὐτὸ τὸ Κεφάλαιον. Ἀρκεῖ νὰ προσθέσω ὅτι μετὰ τὸ ἐμπεριεχόμενον Ἐμπορικὸν Λεξικόν εἰς τὴν Μεθοδικὴν Ἐγκυκλοπαιδεῖαν, συνιστάμενον εἰς δύο μεγάλους Τόμους εἰς 4. ἐξεδόθη εἰς φῶς τὸ Ἐμπορικὸν Λεξικόν τῆς ἐμπορικῆς Γεωγραφίας εἰς πέντε μεγάλους Τόμους

μους εἰς μέγα 4. καὶ αὐτὸ Γαλλιστὶ τυπωθὲν εἰς τὰ Παρίσια τῷ ἐβδόμῳ Δημοκρατικῷ ἔτει, ἤτοι περὶ τὸ 1800, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ τελευταῖον γνωστὸν εἰς ἡμένα.

Αὐτὰ εἶναι ἀρκετὰ νὰ μᾶς πληροφορήσουν ὅτι ἐκεῖνα τὰ Ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἔκαμαν μεγάλας ἐπιδόσεις εἰς τὸ Ἐμπόριον, ἐγνώρισαν ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα ἢ ἐμπορικὴ Σπουδὴ, καὶ τόσον πολὺ, ὥστε διὰ τὸ πολυειδές καὶ πολύτροπον τοῦ ἐπαγγέλματος, συνέγραψαν, κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ μεθόδους, διδακτικὰ βιβλία ἐκεῖνα τὰ εὐτυχισμένα Ἔθνη!

Μετὰ δὲ τὰς τοιαύτας φυσικὰς, καὶ ἱστορικὰς ἀπαδείξεις τῆς ἀναγκαῖας σπουδῆς τοῦ Ἐμπορίου, ἠμπορεῖ τάχα νὰ εὔρεθῇ κανεὶς ὁμογενὴς νὰ ἀμφιβάλλῃ Ἡμπορεῖ νὰ μοι προβάλλῃ τάχα, ὅτι μόνη ἢ πράξις εἶναι ἀρκετὴ διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸν ἐντελὴ Ἐμπορον; Ἄς μοι δείξῃ ἓνα ὁμογενὴ Ἕλληνα εὐτυχῆσαντα μὲ τὸ πρακτικόν, καὶ χωρὶς θεωρίας Ἐμπόριον, ὁποῖοι εἶναι ὅσοι ἕως τῶρα ἐπλούτισαν, ἐξ ἀνάγκης διὰ τὴν ἔλλειψιν τοιούτων Σχολείων, καὶ βιβλίων εἰς τὸ γένος μας· ἄς μοὶ τὸν δείξῃ ἀποδεικνύμενον τὴν εὐχαρίστησίν του εἰς τὴν ἀμάθειαν, μὲ τὴν ἀμέλειαν εἰς τὸ νὰ ἀναθρέψῃ τὸν υἱὸν του καλύτερα, ἐφ' ὅσον ἀνετράφη ὁ ἴδιος, καὶ ἐγὼ συμπληφίξω, ὅτι ἡ ἐμπορικὴ Σπουδὴ δὲν εἶναι ἀναγκαῖα· ἀλλὰ τοιοῦτος Ἕλληνα ὁμογενὴς καὶ φιλόστοργος εἶναι ἀδύνατον νὰ εὔρεθῇ, διὰ τὴν φιλοτιμίαν τῆς φύσεως εἰς τὸ νὰ μὴ εἶναι φειδωλὴ διὰ νὰ χαρίξῃ εἰς τὸ γένος μας εἰδός τι ἐμφύτου ἀγχινοῖας, καὶ φιλομαθείας εἰς ὅλα τὰ καλὰ, καὶ ὠφέλιμα ἐπιχειρήματα, ὁποῖον ἀποδεδειγμένως εἶναι τὸ Ἐμπόριον. Ἀναγκαῖα λοιπὸν, καὶ πολὺ ἀναγκαῖα, εἶναι

ἡ Ἐμπορικὴ Σπουδὴ, καὶ χωρὶς αὐτῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὐδοκιμήσῃ τὸ Ἐμπόριον.

Διὰ περισσοτέραν ἀπόδειξιν ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ Σπουδὴ τοῦ Ἐμπορίου· παρατήρησον δύο Ἐμπόρους τῆς ἰδίας καταστάσεως, καὶ ὁμοίων ἐπιχειρημάτων· ἀλλὰ τὸν μὲν ἱξεύροντα Εὐρωπαϊκὰς γλῶσσας, καὶ ἐσπουδασμένον· τὸν δὲ ἀσπουδαστον, ἀλλὰ μόνην τὴν ἰδίαν μας γλῶσσαν ἱξεύροντα, δὲν λέγω παντελῶς ἀμαθῆ, καὶ εἰς αὐτὴν, διότι τότε μῆτε εἰς σύγκρισιν δὲν ἐμβαίνει τὸ πρᾶγμα.

Ὁ πρῶτος εἰς τὰς ἐπιπτώσας αὐτῷ ὑποθέσεις ὀλιγώτερον σφάλλει, καὶ εἰς τὰς περιστάσεις ὀλιγώτερον ζημιούται· διότι γνωρίζει τὴν πρῆπει νὰ κάμῃ, καὶ ἀμέσως τρέχει, τὸ ἐνεργεῖ, καὶ προφθάνει, ἂν ἦναι δυνατόν, τὴν μεγαλητέραν τῆς ζημίαν.

Ὁ δὲ ἀσπουδαστος δεύτερος, μὴ γνωρίζων μῆτε νόμους, μῆτε ἔθιμα, καὶ εἰς τὰς μικρὰς, καὶ μεγάλας περιστάσεις τρέχει πρὸς τοὺς εἰδημονεστέρους, παρακαλεῖ, καὶ πολλάκις ὑποχρεοῦται δουλοπρεπῶς εἰς πολλὰ μικροτέρους του, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ζημιῶται πάντοτε ἀπὸ τὰς περιστάσεις περισσώτερον ἀπὸ τὸν πρῶτον.

Ποῖος λοιπὸν εἶναι ἐγκριτότερος, ὁ παρακαλῶν, ἢ ὁ παρακαλλόμενος; ἐκεῖνος ὅς τις τελειώνει μόνος του τὴν ὑπόθεσίν του, ἢ ὁ προσπίπτων εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἄλλου; Ἀναμφίβολον ἄρα εἶναι ὅτι πρέπει τινὰς νὰ σπουδάσῃ, ἢ νὰ μάθῃ τὸ Ἐμπόριον, διὰ νὰ ἱξεύρῃ αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ πρακτέον εἰς τὰς ἐπιπτώσας ὑποθέσεις του, καὶ νὰ τὰς ἐκτελῇ μὲ ταχύτητα, καὶ τὴν ἐν ἑαυτῷ πληροφορίαν, χωρὶς νὰ ἔχῃ χρεῖαν ἀπὸ τὴν ἐπισφαλῆ τῶν ἄλλων διδασκαλίαν.